

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **12.07.2024**

Gülderen VARLI

Van Milletvekili

13 Temmuz 1930'da Van'ın Erciş ilçesinde Zilan Katliamı olarak tarihe geçen olaylarda binlerce insan katledilirken yaşam alanları yakılıp yıkılmıştır. Açık kaynaklara göre sayılar değişmekle birlikte 1930 yılında Erciş bölgesinden 15 binden fazla insan yaşamını yitirmiş, yüzlerce köy yakılmış ve bölgede yaşayanlar kitlesel bir şekilde göç ettirilerek bölgenin demografik yapısı değiştirilmiştir.

Zilan katliamının yaşandığı bölgede yakın tarihte yapılan ve hala yapımı devam eden HES'lerden dolayı Zilan deresi ve çevresinde ekolojik yıkımlar yaşanmaktadır. Uzmanlar tarafından yapılan açıklamalarda; Zilan vadisi üzerinde katliamın izlerini silmek için günümüzde ekolojik tahribatlara neden olacak projelere ağırlık verildiği, vadinin ekosisteminin geri dönülmez bir şekilde yıkıma uğratıldığı, katliamın yapıldığı vadede günümüzde ekolojik yıkımlar yapılmak istendiği açıklanmaktadır. Zilan Deresi, bitki örtüsü çeşitliliği ve hayvan popülasyonu gibi doğal değerinin niteliği yüksek olan bir alandır. Bu bölgenin özellikle korunması gerekirken HES, mermer ocağı ve altın madeni gibi projelerin uygulanması aynı zamanda her yönüyle bir hafıza silimi ve bellek yıkımı çalışmasının yapıldığının göstergesidir. Zilan vadisinde HES'ler, açılmak istenen maden ve mermer ocağı işletmeleri projeleri ile oluşacak ekolojik yıkımı engellemek ve işletmelerin çalışmalarının durdurulmasına ilişkin davalar açılmış ve bu davaların çoğu da hala devam etmektedir. Oluşacak ekolojik yıkımın durdurulması için yapılan itirazlar ve açılan davalara rağmen işletmelerin çalışmaları durdurulmamıştır.

Bu bağlamda;

1. Zilan katliamının yaşandığı Zilan deresinde yapılan HES, maden ve mermer ocağı projelerinin amacı iddia edildiği gibi katliamın izlerini silmek için midir?

2. Bitki örtüsü çeşitliliği ve hayvan popülasyonu gibi doğal değerinin niteliği yüksek olan Zilan vadisinde ekolojik yıkıma sebep olacak projelerin devam edilmesinin gerekçesi nedir?
3. Zilan deresi üzerinde yapılmak istenen projelere dair açılan davalara ve çevreyi koruma derneklerinin yaptığı tüm itirazlara rağmen bakanlığınız tarafından ilgili alanı korumak için herhangi bir önlem alınmamasının gerekçesi nedir?
4. Ömrü en fazla 50 ila 100 yıllık barajlar için bölgede yaşayan insanların hem geçmiş izlerini, tarihi miraslarını hem de geleceğe dair yaşam alanlarının yok edilmesinin gerekçesi nedir?